

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดจิตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการวิจัยเป็นฐานของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยมีผลสรุปในหัวข้อต่าง ๆ คือ ความสำคัญของการวิจัย วัตถุประสงค์ในการวิจัย คำถามการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

คำถามในการวิจัย

1. กระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง เป็นอย่างไร
2. ผลการประเมินกระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา
2. ประเมินและติดตามผลการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา
2. ประเมินผลการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การศึกษากระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง
2. การศึกษาผลการประเมินกระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 40 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในโครงการวิจัยให้กับทีมนักวิจัยในมหาวิทยาลัย และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทบทวนเอกสารหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด แนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา แล้ววิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวคิดแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา วิเคราะห์ปัจจัย ทบทวนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา แล้ววิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ได้จากอาจารย์ผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ได้จากการศึกษาเอกสาร เป็นขั้นตอนที่ได้จากสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญและครูที่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ระยะที่ 2 ยกร่างกระบวนการจัดกิจกรรมบูรณาการ และสร้างแบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญร่วมวิพากษ์ ออกแบบประเมิน และแบบทดสอบเพื่อใช้ประเมินผลการอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบประเมินกระบวนการจัดกิจกรรมบูรณาการ จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ และครูที่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ เชี่ยวชาญด้านการสอนแบบบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา และดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

2. รูปแบบกิจกรรมและกระบวนการจัดกิจกรรมบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา ผ่านกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูในเครือข่ายฯ ที่ร่วมโครงการ

3. แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ

4. สร้างแบบประเมินคุณภาพการของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา

ระยะที่ 3 จัดกิจกรรมทดลองใช้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบที่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา และประเมินผลการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 4 การปรับปรุงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และครูพี่เลี้ยง

ระยะที่ 5 นำกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดโครงการงานฐานวิจัย จิตตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง ไปใช้จริงกับโรงเรียนและครูในเครือข่าย จำนวน 40 คน เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ประชุมเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมนักวิจัยและแผนการดำเนินโครงการภาพรวม
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและวางแผนการวิจัย เพื่อสร้างเครื่องมือวิจัย
3. การจัดประชุมชี้แจงโครงการและทำความเข้าใจกับนักศึกษาในโครงการ
4. สร้างเครื่องมือ ทดลองใช้ และปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือวิจัย
5. จัดอบรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงการงานฐานวิจัย จิตตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง
6. จัดอบรมเทคนิคการจัดกิจกรรมและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงการงานฐานวิจัย จิตตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง
7. ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงการงานฐานวิจัย จิตตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง
8. วิเคราะห์ข้อมูล แปรผลข้อมูล ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินการวิจัย และจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
9. จัดเวทีวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย และถอดบทเรียนร่วมกันและจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมระดับการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดโครงการงานฐานวิจัย จิตตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้การสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์และ การสนทนากลุ่มเพื่อนำผลไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และการสังเคราะห์จากแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้

การพัฒนาแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดกิจกรรมระดับการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดโครงการงานฐานวิจัย จิตตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง เป็นการนำข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1 มาพัฒนาเป็นแนวทางในการประเมินแผน ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ ออกแบบเครื่องมือวิจัยและเกณฑ์การประเมินด้านต่างๆ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อ 1 ศึกษากระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยบูรณาการแนวคิดโครงการฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา

ขั้นที่ 1 การประชุมเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย และแผนการดำเนินงานวิจัย โดยมีนักวิจัยในโครงการเข้าร่วมดังนี้

1. อาจารย์ ดร.เทพพร โลมารักษ์ สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
2. อาจารย์ปัญญา นวนสาย สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การศึกษาศึกษา

3. นายวีระพงษ์ เทียมวงษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

การศึกษาศึกษา

4. นายอดิศักดิ์ สวนสวรรค์ ศึกษาพิเศษศึกษา ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

5. นางนุสรรา ม่วงชาติ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อเตรียมความพร้อมร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้สะท้อนปัญหาด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพบปัญหาว่าครูสอนไม่ตรงกับวิชาเอก และสอนหลายวิชา หลายระดับชั้น ไม่สามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและโรงเรียน การสอนไม่สามารถพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดเชื่อมโยง การคิดสร้างสรรค์ และการให้เหตุผล ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้

2. ในการประชุมผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้เสนอแนะให้บุคลากรของสำนักงานเข้าร่วมดำเนินการวิจัย เพื่อร่วมพัฒนา ออกแบบ และติดตามประเมินผลการวิจัยในครั้งนี้ด้วย โดยเสนอชื่อผู้ร่วมวิจัย คือ นางนุสรรา ม่วงชาติ นายอดิศักดิ์ สวนสวรรค์ และนายธีระ คนชุม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนางรอง ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาครู และเป็นผู้บังคับบัญชาของครู กลุ่มประชากรในการวิจัยในครั้งนี้

3. นักวิจัยได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อร่วมพัฒนาครูโดยมีสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นสถาบันพี่เลี้ยง

ขั้นที่ 2 การสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากกิจกรรมการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แนวทางการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยบูรณาการแนวคิด

โครงการฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา ผลจากการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ควรใช้กิจกรรมเป็นตัวขับเคลื่อน และสอดแทรกเนื้อหา วัตถุประสงค์ คุณลักษณะ และสมรรถนะ ที่ควรเกิดกับผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การประชุมชี้แจงโครงการ และทำความเข้าใจกับพื้นที่และผู้ประสานงาน

นักวิจัยร่วมในพื้นที่ของโครงการ โดยมีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนางรองและตัวแทนคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

จากการศึกษาคณะผู้วิจัย ได้สังเคราะห์แนวคิดจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้สรุปแนวทางและกระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยบูรณาการแนวคิดโครงการฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา นักวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้วางแผนการดำเนินงานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดปฏิทินการดำเนินกิจกรรมกระบวนการพัฒนาครูที่บูรณาการแนวคิดโครงการฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยงและจิตตปัญญาศึกษา

ขั้นที่ 4 สร้างเครื่องมือ และปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสังเคราะห์แนวคิดจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนางรองและตัวแทนคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดของโครงการฐานวิจัยบนฐานทรัพยากรของโรงเรียนและชุมชนมาเป็นตัวกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการบนพื้นฐานของวิจัยที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและชุมชน ผลการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณาเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด และแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการและแนวคิดโครงการฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตตปัญญาศึกษา

ขั้นที่ 5 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ แนวคิดโครงการฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยงและจิตตปัญญาศึกษา

นำเครื่องมือวิจัยและกิจกรรมที่สร้างขึ้นฝึกใช้อบรมเชิงปฏิบัติ เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงการฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยงและจิตตปัญญาศึกษา วันที่ 3-4 มีนาคม 2561 ณ โรงเรียนอนุบาลนางรอง ให้แก่ครูกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา จำนวน 40 คน โดยมีสาระสำคัญของการอบรมอบรมเชิงปฏิบัติการฐานการเรียนรู้แนวคิด จิตปัญญา และระบบพี่เลี้ยง คือ

1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับอบรมเชิงปฏิบัติการฐานการเรียนรู้แนวคิด จิตปัญญา และระบบพี่เลี้ยง

2. สร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยงและจิตปัญญาศึกษา ผ่านกิจกรรมอบรมเชิงการปฏิบัติการแบบ Active learning ร่วมสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักวิจัยและศึกษานิเทศก์

3. สํารวจ วิเคราะห์ บริบท ทรัพยากร ทุน เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฐานทรัพยากรและชุมชน เพื่อสร้าง Mind Map อธิบายและนำเสนอแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยงและจิตปัญญาศึกษา RCC และร่วมกันตรวจสอบแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้

4. นำเสนอ แนวคิด และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยงและจิตปัญญาศึกษา RCC

5. ครูร่วมสะท้อนแนวคิด แผนการจัดการเรียนรู้ ผลจากการจัดการเรียนรู้ที่เกิดกับ ผู้เรียน และครู

6. สรุป และตอบข้อซักถาม ประเมินผลหลังการอบรมฯ นัดหมายครูเพื่อนิเทศก์ติดตาม ประเมินผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และนำรูปแบบไปใช้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย ระบบพี่เลี้ยง และจิตปัญญาศึกษา

ผลการประเมินกระบวนการพัฒนาครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง โดยการประเมินตนเอง พบว่า

1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีสมรรถนะด้านการกำหนดจุดประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตร คือ มีค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับ 4.13 และครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับ 4.07

2. ด้านการออกแบบการเรียนการสอน ครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีสมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด คือมีการใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง คือมีค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับ 4.55 ส่วนสมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสรุปความรู้จากการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรายข้อในระดับ 3.65 และ 3.95 ตามลำดับ

3. ด้านการวัดและประเมิน ครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านเปิดโอกาสให้

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสรุปความรู้จากการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรายชื่อในระดับ 4.70 และ 4.77 ตามลำดับ ส่วนด้านกิจกรรมเตรียมความพร้อมผู้เรียนแบบใดแบบหนึ่งในลักษณะ Active Learning ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ด้านการใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนผ่านการ สะท้อนคิด (Reflection) ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านการใช้คำถาม กระตุ้นการคิดของผู้เรียน มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมิน อยู่ในระดับมากทุกข้อ

4. ด้านการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้ ครูในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีสมรรถนะด้านการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ/ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ที่สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน ด้านการใช้สื่อ/สนับสนุน การเรียนรู้ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน การใช้สื่อ/ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ ที่สร้างเสริมความรู้ด้วยตนเองและด้านการใช้สื่อ/สนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนที่ 4.30 3.77 3.70 3.63 และ 3.60 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ลักษณะของกระบวนการพัฒนาครู โดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายตามรายละเอียด ดังนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน

จากการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนด้วยโครงงานฐานวิจัยที่บูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง เริ่มต้นครูไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โครงงานฐานวิจัยและบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญา เมื่อได้ศึกษาค้นคว้า รวมทั้งปรึกษาครูด้วยกัน หรือครูผู้ที่มีรู้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานฐานวิจัย ว่ามีกระบวนการจัดการเรียนรู้และจุดประสงค์เพื่ออะไรจนเกิดความคิดที่จะจัดการจัดการเรียนการสอนโครงงานฐานวิจัย ที่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและในท้องถิ่นมากที่สุด ทำให้ครูต้องจัดการวางแผนการทำงาน โดยศึกษาปัญหา และสอบถามความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน ครูจึงได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยอิงบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่นของ ครู จึงต้องมีการเตรียมการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด โดยสรุปผลที่เกิดขึ้นกับครูที่สอนแบบบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง ส่งผลให้ครูมีทักษะในการวางแผนทำงานและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพราะครูคือโค้ชสำหรับนักเรียน ต้องให้คำแนะนำกับนักเรียน และคอยกระตุ้นความคิดของนักเรียนตลอดเวลา จึงทำให้มีอดทนและพยายามในการทำงาน มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นรู้และเข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้น

2. บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.1 บทบาทหน้าที่ของครู ที่สอนโดยการบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง

1. เตรียมคำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน
2. แนะนำแนวทางในการทำกิจกรรมหรือศึกษาหาความรู้
3. เน้นการทำกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ
4. สรุปเนื้อหาความรู้และอธิบายเพิ่มเติม

2.2 บทบาทหน้าที่ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง

1. ร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ
2. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือข้อมูลด้วยตนเองอยู่เสมอ
3. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด

2. การบูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ทำให้ครูผู้สอนสามารถบูรณาการเทคนิคการสอนและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายตามกระบวนการที่ได้อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง

3. การเปลี่ยนแปลงของครูจากการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง

3.1 พฤติกรรมการปฏิบัติตนของครู ตามตัวชี้วัดการประเมินการปฏิบัติการสอนของครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง ในด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3.2 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ครู ตามตัวชี้วัดการประเมินครูที่บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ด้านการออกแบบการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมิน และด้านการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง ฐานของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สถานศึกษาและครูผู้สอนควรนำแนวทางกระบวนการพัฒนาโดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง เพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระหว่างสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนสอนได้ดียิ่งขึ้น

1.2 ครูสามารถแนะนำขยายผลไปยังครูประจำการ โดยร่วมกันออกแบบกิจกรรมฝึกทักษะและเทคนิค การออกแบบและการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 สถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้เห็นปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการกำหนดวัตถุประสงค์จากมาตรฐานและตัวชี้วัด และด้านการวัดและประเมินผล ดังนั้นคณะครู ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จึงควรดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

2.2 จากผลการศึกษาควรมีการวิจัยขยายผลและนำแนวทางและกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดจิตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการวิจัยเป็นฐาน ไปใช้พัฒนาผู้เรียน และใช้ผลการวิจัยกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดจิตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยงและการวิจัยเป็นฐาน ในบริบทของโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์